

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 356-1906)

Originalt emne

Prioritetsforhold

Uddrag fra byrådsmødet den 20. december 1906 - side 8

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 356-1906)

Fra Skolebestyrer Gudme,

der i sin Tid ved Erhvervelse af Matr. Nr. 1 bh af Markjorden fra Marselisborg, til Indretning af Marselisborg' Kostskole, havde udstedt Panteobligation til Kommunen, stor 76000 Kr., ved hvilken var stipuleret, at Obligationens Paalydende, saalænge det mellem Kommunen og ham bestaaende Lejemaal angaaende Marselisborg Hovedbygning med Have vedvarede (oprindelig indtil April Fyttedag 1914, senere forlænget til 1921) skulde forrentes med 2 %, og derefter med 4 % p. a., forelaa Andragende om, at Vilkaarene i den nævnte Obligation ændres saaledes, at der indrømmes ham Rentefrihed af den skyldige Kapital for Tiden fra 11. December d. A. til 11. Juni Termin 1910, og at Obligationens Paalydende fra dette Tidspunkt forrentes med 4 % p. a. i Stedet for 2 % p. a.

Andragendet anbefaledes af Budgetudvalget.

Jakob Jensen skønnede ikke rettere end, at man vilde komme ind paa et farligt Skraaplan, hvis man gik ind paa en Ordning som den ansøgte. Der var sikkert mange andre, der havde købt Grund af Kommunen og nu havde ondt ved at klare Renterne af Købesummen, og disse kunde med samme Ret som Andrageren stille Krav om Rentefrihed i nogle Aar. Han kunde i hvert Tilfælde for sit Vedkommende ikke stemme for at bevilge Andragendet. Det var en Handel, der var indgaaet mellem Kommunen og Hr. Gudme, og de Vilkaar, han ved denne var indgaaet paa, maatte han virkelig overholde.

Mikael Johansen pointerede, at det ikke blot var en Handel mellem Kommunen og Hr. Gudme, der var Tale om, men sikkert tilmed en for sidstnævnte særdeles fordelagtig Handel. Saavidt han vidste, havde Køberen kun givet 2 Kr. pr. kv Alen, og havde kun forrentet den Kapital, Kommunen havde indestaaende i hans Ejendom, med 2 % P- a. Man havde heller ikke nogensomhelst Garanti for, at Andrageren om 4 Aar var i Stand til at forrente Kapitalen med 4 % p. a. Han vilde stemme mod at imødekomme Andragendet.

Filtensborg gjorde opmærksom paa, at det ikke tilsigtedes at give Andrageren en Gave. Andragendet gik ikke ud paa Rentefrihed for Kapitalen, men kun paa en Udsættelse med at erlægge Renterne. At Hr. Gudme havde vanskeligt ved at klare sig for Tiden, var ikke saa forbavsende. Det krævede ikke saa lille en Kapital at sætte en større Skole i Gang. For Byen var det en Fordel at have en Kostskole i Nærheden; den trak Dicile hertil fra andre Steder, og det mest Børn af mere velhavende Forældre. Den mellem Kommunen og Hr. Gudme indgaaede Handel var i Virkeligheden ikke saa fordelagtig for sidstnævnte, men havde haft en Del Interesse for Kommunen, der fik solgt 50000 kv Alen Jord, som man ellers vanskelig kunde sælge, hvorhos man fik 30000 Kr. udbetalt kontant. Han troede ikke, at der var nogen egentlig Risiko ved at give Andrageren Udsættelse med Renterne, som han ønskede. Hvis man afslog Andragendet, og Hr. Gudme saa ikke kunde betale de forfaldne Renter, vilde man dog næppe derfor, straks skride ind mod ham. At han i det hele taget kunde holde Skolen i Gang, skyldtes at der stod andre bag, der havde hjulpet ham.

Samuelson slog fast, at man ikke havde nogensomhelst Sikkerhed for, at Hr. Gudme om 4 Aar kunde svare 4 % i Rente; altsaa kunde man ikke vide, om man ikke tabte noget ved at bevilge hans Andragende. Af Hensyn hertil og til Konsekvenserne af at stille sig imødekommende i dette Tilfælde, vilde han stemme mod det foreliggende Andragende. Stod der andre bag Hr. Gudme, kunde de jo klare Renterne til Kommunen.

Nørgaard forstod meget vel, at Medlemmer i Raadet kunde nære Betænkelighed véd at gaa ind paa den foreslaaede Ordning. Selvfølgelig var der nogen Risiko forbunden med denne, da man ikke vidste, om Hr. Gudme om 4 Aar kunde svare den højere Rente. Der var imidlertid det særlige ved det foreliggende Tilfælde frem for mange andre af Kommunens Salg af Grunde, at det her drejede sig om en Institution, det havde Betydning for Kommunen at støtte; det var under dette Synspunkt, Sagen skulde betragtes. Købet af den store Grund var slet ikke saa fordelagtigt for Andrageren, der hellere vilde have nøjedes med en mindre Grund, medens Salget for Kommunen maatte henregnes til de ekstraordinære Salg, ved

hvilke der ikke paaførtes den nogen Konkurrence, idet Grunden ikke blev købt til Bebyggelse i Spekulations Øjemed. Der stod ikke andre bag Hr. Gudme end Haandværkere, Leverandører og andre Interesserede, der for at redde deres Tilgodehavende søgte at holde Foretagendet i Gang. Naar Andrageren kunde faa Rentelettelse i nogle Aar, gik han ud fra, at han kunde komme over Vanskelighederne, idet han da mente at kunne gøre Regning paa højere Statstilskud, ligesom Indtægten af Skolen formentlig vilde blive større, naar de lavere Klasser, der var godt besatte, rykkede op, hvorhos han endelig paatænkte at forhøje Skolepengene.

Müller skulde villig indrømme, at Hr. Gudme var en fortrinlig Lærer og en dygtig Skolebestyrer, men efter hvad man kunde skønne, var han en meget daarlig Disponent. Han kunde ikke se rettere end, at Andrageren om 4 Aar meget mindre vilde være i Stand til at betale Renterne end nu.

Til den Tid skulde han begynde at afvikle sin meget store private Gæld og vilde saa komme til at sidde haardere i det. Nogen væsentlig Forhøjelse af sine Indtægter kunde han næppe gøre Regning paa. Statstilskudet blev i det heldigste Tilfælde kun forholdsvis lidt større, og det, at de underste Klasser var godt besatte, var ingen Garanti for, at ogsaa de øverste vilde blive det efterhaanden, idet der altid faldt mange Elever fra, eftersom Klasserne rykkede op. Det var Kostgængerne, der skulde bære Skolen, og der var vist af disse allerede saa mange, der kunde være. Det forekom ham, at det vilde være rimeligere, at give ham en Haandsrækning om 4 Aar. I hvert Tilfælde kunde han ikke stemme for det foreliggende Andragende, forinden man havde faaet fuld Oplysning om Andragerens hele økonomiske Stilling.

Simonsen maatte efter det nu fremkomne med Hensyn til Hr. Gudmes Forhold anse det for meget betænkeligt at gaa ind paa den foreslaaede Ordning, da man nærmest maatte gaa ud fra, at han om 4 Aar aldeles ikke kunde betale Renterne. Naar han i Budgetudvalget var gaaet med til at anbefale Andragendet, kom det af, at han havde faaet det Indtryk, at man alligevel i de nærmeste Aar ingen Rente vilde faa af Kapitalen.

Jakob Jensen hævdede, at den af Hr. Gudme indgaaede Handel, forudsat at han magtede Foretagendet, var fordelagtig for ham, idet Grunden jo steg meget betydelig i Pris. Det kunde iøvrigt have været ganske oplysende at vide, hvorledes de paa Grunden opførte Bygningers virkelige Værdi stillede sig i Forhold til Prioriteringen. Det var ingenlunde udelukket, at det kunde forme sig saaledes, at Kommunen kom til at sætte Penge til, hvis

den skulde overtage Skolen. Skulde det straks vise sig, at Andrageren ikke kunde svare nogensomhelst Rente, kunde man jo altid overveje, hvorledes man saa skulde stille sig overfor ham.

Mikael Johansen kunde vedvarende ikke komme bort fra, at naar Hr. Gudme havde faaet en saadan Rentelettelse, som Tilfældet allerede var, havde man ydet ham en meget god Støtte. Han skulde iøvrigt henstille, at man ved fremtidige Salg fastsatte en ensartet Rente af de Kapitaler, man fik til Gode.

Mousten skulde ikke undlade at bemærke, at de efterhaanden fremkomne Oplysninger om Hr. Gudmes økonomiske Stilling ganske havde forandret hans Syn paa Sagen. I Udvalget hed det sig, at Andrageren havde Udsigt til senere at faa Støtte, men nu lod det jo nærmest til, at hans Stilling om 4 Aar vilde være ringere end nu. Under disse Omstændigheder følte han sig ikke bundet ved den Erklæring, som han som Medlem af Budgetudvalget havde været med til at afgive.

Vestesen kunde ikke se rettere end, at hvis man i det hele taget, vilde støtte den omtalte Skole, burde det være nu, da den befandt sig paa det kritiske Punkt. Opsatte man at hjælpe til om 4 Aar - som af Hr. Muller foreslaaet - kunde det let hænde, at Hjælpen kom for sent.

Nørgaard skulde overfor Hr. Mikael Johansen gøre gældende, at man ikke ubetinget kunde kalde den Hr. Gudme for Tiden indrømmede Rentenedsættelse for en Gave, idet den ligefrem var et Led i den med ham indgaaede Handel. Kun hvis det skulde vise sig, at han ikke senere kunde betale den højere Rente, kunde der være Tale om at have ydet ham et Tilskud. Da der imidlertid ikke syntes at være Stemning for at bevilge Andragendet i dets Helhed, skulde han foreslaa, at man foreløbig kun indrømmede Andrageren den ansøgte Rentefrihed for et Aar.

Det vedtoges med 9 Stemmer mod 8 at bevilge det ansøgte for et Aar.

8

Der forelaa Andragende fra Murer A. M. Andersen om Understøttelse til hans Kones fortsatte Ophold paa "Helsebo" Brystsygesanatorium paa Fyen, hvor det vil være ønskeligt at hun, der har været der fra 2. Oktober d. A., kan forblive til April n. A. Udgiften ved Opholdet er 2 Kr. 25 Øre pr. Dag.

Jakob Jensen vilde lægge et godt Ord ind for at imødekomme Andrageren. Denne havde, saalænge han formaaede, afholdt Udgifterne ved sin Kones Ophold paa det nævnte private

Sanatorium, da han ikke havde kunnet faa hende indlagt paa et af Nationalforeningens. Nu ævnede han ikke længere at betale for hendes Ophold der, og hun skulde gærne forblive der indtil April n. A. De fri Fattiggassers Bestyrelse havde anbefalet Andragendet, og man kunde jo gaa den Vej, at man stillede det fornødne Beløb til Raadighed for Fattiggasserne, saaledes at det af disse udbetaltes Andrageren.

Magnus Nielsen skulde ikke modsætte sig, at man bevilgede det Ansøgte, men han skulde dog ikke undlade at gøre opmærksom paa, at det var et noget farligt Skraaplan at komme ind paa at give Understøttelse til Ophold paa private Sanatorier. Han skulde i denne Forbindelse erindre om, - hvad han iøvrigt gentagne Gange havde fremhæve, - at ifølge Loven af 14. April f. A. om Statsstøtte til tuberkuløse Patienters Behandling paa Sygehuse kunde der af Statskassen erholdes et Tilskud af 1 Kr. 85 Øre pr. Sygedag for saadanne Patienter paa Sygehusafdelinger, der ved almindelige offentlige Hospitaler oprettedes udelukkende for Tuberkuløse. Han kunde ikke indse, hvorfor man ikke ved det herværende Kommunehospital fik oprettet en særlig Tuberkuloseafdeling, hvortil der i høj Grad var Trang.

Samuelson vilde i Tilslutning til Hr. Jakob Jensen anbefale, at man ydede Andrageren den ansøgte Understøttelse.

Nørgaard skulde ikke undlade at oplyse, at man paa Kommunehospitalet foreløbig havde en Afdeling paa 20 Senge for tuberkuløse Patienter. Pladsen paa denne Afdeling var iøvrigt næsten til Stadighed fuldt optaget. Det var imidlertid Genstand for Overvejelse i Sygehusudvalget, hvilken Ordning man skulde søge gennemført med Hensyn til Behandlingen af de omtalte Patienter, og der vilde formodentlig i Forbindelse med Planerne til Opførelse af et nyt Hospital til Foraaret fremkomme Forslag fra Udvalget i den ommeldte Henseende.

Det vedtoges at bevilge det Ansøgte, saaledes at det nødvendige Beløb stilles til Raadighed for de fri Fattiggasser.